ب) بررسی احتمال شهر بیست و هشت روزه، ای شهر سی و یک روزه

(36:30)

خب حالا لازمه این چیست؟ این است که ماه سی و یک روز باشد. این سؤالی است که باید آن را چه کار کنیم؟ سال‌ها قبل این سؤال در ذهن من بود. مدام می‌گفتم وقتی این دستگاه‌ها می‌آید به دنبالش برویم. وقتی پیشرفت حاصل شد، دیگر حال و ذهن جوانی من نبود. حالا شما به دنبالش بروید. این سؤال در ذهن من بود.

ببینید در کل کره، عرض های بالای شصت درجه داریم. بالای پنجاه درجه داریم. آیا وقتی توالی شهرها را روی کره حساب می‌کنیم ممکن است موردی پیش بیاید که در یک نقطه‌ای از کره با مبنای رؤیت، واقعاً سی و یک روز بشود؟ یک ماه قمری سی و یک روز بشود. یعنی وقتی محاسبه دقیق می‌کنیم می‌بینیم سی و یک روز می‌شود. سؤال دیگر این است که آیا روی کره زمین ممکن است نقطه‌ای باشد که با همان محاسبه رؤیت وقتی بالدقه جلو می‌رویم، بیست و هشت روز بشود؟ این سؤال از کجا به ذهنم می‌آمد؟ به‌خاطر این‌که ماه دارد عرض را عوض می‌کند. یعنی گاهی ماه در اول ماه در عرض شمالی است و بعد به عرض جنوبی می‌آید. ؛ جای ماه که در عرض شمالی و جنوبی عوض می‌شود، نیم کره‌های جنوبی و شمالی در رؤیت هلال برای عرض های پنجاه درجه خیلی مؤثر هستند در این‌که دیده بشوند یا نشوند. لذا است که این موقعیت این احتمال را به ذهن می‌آورد که یک نقاطی باشند که وقتی بیست و هشت روز گذشت، واقعاً روز اول، روز اول‌شان بود اما بعد از روز بیست و هشتم ماه را می‌بینند. یعنی بیست و نه روز نمی‌رسند. همچنین نقاطی باشند که حتی در روز سی ام هم نبینند. بلکه حتماً باید سی و یک روز باشد. این ممکن هست یا نه؟ باید از متخصصین فن بپرسیم. این سال‌ها در ذهنم بود، نشد که بپرسم و نه خودم به دنبالش بروم.

شاگرد: ابتدای سی و یک روز را از مقارنه گرفتید، انتها را خروج از تحت‌الشعاع گرفتید.

استاد: نه، من مقارنه تا مقارنه را گفتم. این‌که ساعت‌ها را گفتم به این دلیل بود که ذهن شما متوجه مقارنه بشود. بعداً تحت‌الشعاع را کنار بگذارید. بعد از این‌که مقارنه تا مقارنه تحصیل شد، آن وقت می‌خواهیم ببینیم امکانیت رؤیت هست یا نه. این عرض من است.

شاگرد۲: این هشت ساعت در مساء ممکن است اما قبل از زوال خیلی بعید است.

استاد: وقتی معلوم شد که عمر هلال هشت ساعت است و قابل رؤیت است، آن وقتی که ما در روز می‌بینیم می‌گویید ما نمی‌توانیم آن هلال هشت ساعت را ببینیم! خب همان لحظه ساعت یازده ما، در یک جای کره زمین مغرب است. آن‌ها می‌توانند ببینند یا نه؟ وقتی می‌توانند ببینند، آن بحث‌های قبل می‌آید که همان نحوی که آن‌ها می‌بینند ما هم رصد کنیم؛ اگر اشتراک افق را هم شرط

ندانیم، با دستگاه‌های امروزی مثل موبایل آن‌ها نمی‌بینیم. وقت غروب بلدی است، ساعت ای‌زده شما است و آلآن در آسمان شما است؛ وقت غروب یک جای است، دقیقاً همانی که آلآن بالا سر شما است و نور خورشید نمی‌گذارد ببینید، همین لحظه در نقطه دیگر زمین که دارد غروب می‌کند، به‌صورت آن‌ها نمی‌بینید. می‌گویید: این هلال آلآن اینجا است؛ آلآن بالا سر من است و در وقت غروب آن جا دارند می‌بینند. ولی اینجا هست. یعنی به نحوی است که اگر نور خورشید زیاد نبود، آن را دیده بودم. یعنی قابلیت رؤیت را دارد که آن جا در وقت غروب می‌بینند و تصویرش را من می‌بینم.

شاگرد۲: دراین‌صورت آخر ماه برای آن‌ها است. یعنی بنابراین که اشتراک نباشد باید آخر ماه را برای آن افق حساب کنیم.

استاد: بله، آن چه که عرض من است، این است که روی فرض مقارنه تا مقارنه و امکانیت رؤیت. آلآن در شهر خاص نرفتیم. درست است اگر به شهر خاص برویم آن حرف می‌آید. نکته این است که در این احتمال تماهت هست یا نیست؟ مقارنه چقدر است؟ قبلش و بعدش، چقدر نیاز داریم برای امکانیت رؤیت؟ آیا با بیست و نه روز و دوازده ساعت، به اضافه هشت ساعت برای رؤیت، می‌توانیم ماه سی روزه داشته باشیم؟! نمی‌شود. اگر این تماهت می‌شود بگویید. حالا باز هم تأمل بفرمایید. این سؤال، سؤال همه جای است. در مانحن فیه هم که علامه فرمودند «ان کان الفرض ممکنا»، ببینیم به چه صورت می‌شود.

شاگرد: بنابر این‌که مقارنه تا مقارنه ممکن است از پنج ساعت تا هجده ساعت تغییر کند، هم می‌توان بحث کرد.

استاد: بله، این هم ضمیمه بحث است. من امروز آن فرض را نگفتم. چون بیست و نه روز و دوازده ساعت، در برخی مواقع کمتر می‌شود. بیست و نه روز و شش ساعت می‌شود. بعضی وقت‌ها بیشتر می‌شود؛ بیست و نه روز و هجده ساعت می‌شود. این فروض هم در ذهنم بود. ولی فعلاً اصل بحث را مطرح کردم. اگر حوصله کردی ای با استادی که اهل فن هستند در تماس هستید، بپرسید چنین چیزی ممکن هست؟ یعنی مشکلی که پیش می‌آید این است که به سی و یک روز کشیده می‌شود ای من؟ فردا هم عرض می‌کنم که ما در بحث فقهی آن مشکلی ندارید. یعنی شبیه صلات فی القطبین می‌شود. شبیه الصوم فی القطبین می‌شود. مانعی ندارد. یعنی نمی‌گوییم ما دلیل داریم که سی و یک روز نمی‌شود، بیست و نه روز نمی‌شود. اصلاً این سؤال، دافع آن نیست. آن جای خودش است. برای بلاد متعارفه است. توضیح تقویمی کل زمین است از اول خلقت تا آخر خلقت. آن دلیل شرعی جای خودش است. می‌خواهیم روی حساب محاسبات دقیق و تطبیقی بگوییم می‌شود ای نمی‌شود.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده 5 فوریه 2026 11:42:47 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 فوریه 2026 11:43:36 توسط ... .